

NOAS bekymringer vedrørende den midlertidige instruks GI-4/2024

NOAS er glade for at det har kommet instruks som berostiller saker som kan falle innunder varslede nye forskriftsendringer. NOAS ønsker å komme med våre bekymringer knyttet til den midlertidige instruks (Instruks GI-4/2024)¹ om en midlertidig stans i utvisningssaker som berører barn, og instruks GI-03/2024, knyttet til Baumann-utvalgets anbefalinger. Vi er spesielt bekymret for unntakene fra hovedregelen i instruks, de manglende klargjøringene, og et stort rom for skjønnsmessige vurderinger lagt til forvaltningen som vi frykter kan føre til uforutsigbare og urimelige avgjørelser i strid med Baumann utvalget samlede anbefalinger.

Forslaget som nå foreligger, avviker fra Baumann-utvalgets samlede anbefalinger og kan medføre en strengere praksis enn det samlede Baumann-utvalget anbefalte.

NOAS er bekymret for at de skjønnsmessige unntakene i instruks overlates til forvaltningen og vage formuleringer og manglende klare definisjoner av unntakene, og at disse kan føre til uforutsigbare og urimelige avgjørelser som innebærer en inkonsekvent praksis og svekkelse av rettssikkerheten.

Det må ses hen til formålet om barnets beste og forhindre familiesplittelse, det sentrale er Baumann-utvalgets samlede anbefaling om hvem som skal inkluderes slik det fremgår på side 172 i rapporten.

Konkrete forslag for å ivareta barnets beste i samsvar med Baumann rapporten

Gjennom unntakene som nå foreligger, avvikes det fra Baumann-utvalgets prinsipper om å sikre en mer fleksibel og human praksis, spesielt med tanke på barnets beste og behovet for å opprettholde familieliv. NOAS er derfor kritisk til unntakene:

1. Utvisningsvedtaket kan iverksettes dersom det legges til grunn at utlendingen uansett ikke vil bli gitt oppholdstillatelse etter lovens rettighets- eller skjønnbestemmelser, og utvisning anses som et nødvendig tiltak for å holde utlendingen ute av riket.²

Vi foreslår at det gjennom en instruks om lovtolkning til UDI presiseres at i saker hvor utvisning er uforholdsmessig på grunn av hensynet til barnets beste, skal vilkåret for å gi tillatelse etter utlendingslovens § 38 tredje ledd anses oppfylt.

Ved en slik løsning fremfor en henvisning til å søke familieinnvandring, er det ikke nødvendig å endre forskriftsbestemmelsene om søknad fra riket og unntak fra underholds kravet, som foreslått av

¹ GI-03/2024 «Om utvisning av forelder med barn i Norge for brudd på utlendingsloven, når familielivet ikke kan videreføres i forelderens hjemland, og om betydningen av integrering».

² Baumann utvalget anbefalte i sitt **samlede** forslag foreslå at det bør gjøres unntak fra hovedregelen i at søknaden skulle fremmes fra utlandet og foreslo i **pkt 9.2.2 at det skal gis adgang til å søke fra riket** og at dette tas inn som nytt punkt i utlendingsforskriftens § 10-1:

«En utlending hvor det fattes vedtak om ikke å utvise fordi dette vil være uforholdsmessig for barnet»

Det fremgår videre i rapporten på side 173:

«I utvalgets møte med fagansvarlig i saker som handler om familieinnvandring i UDI, ble det informert om at det i praksis i de ovennevnte tilfellene gjøres unntak fra kravet om å søke fra hjemlandet, jf. at forvaltningen skal vurdere om det foreligger sterke rimelighetsgrunner som nevnt i uf § 10-1 som tilsier unntak fra utgangspunktet i lovens § 56.»

Baumann-utvalget (punkt 9.2.2 og 9.3.5). Samtidig vil behovet for dokumentert identitet ivaretas ved at det kan gis en begrenset oppholdstillatelse etter § 38 femte ledd, frem til identiteten er dokumentert med pass eller annet godkjent identitetsdokument, dersom dette anses å være i tråd med hensynet til barnets beste. Dette er også i tråd med etterfølgende prinsipper i stornemndavgjørelsen i UNE³ i januar 2022 og sivilombudets uttalelse 10.11.2022⁴ Det foreslås derfor at instruksen endres på dette punktet.

2. Eller dersom forsøket på misbruk av asylsystemet er så grovt at det kan fremstå som spesielt nedbrytende for tilliten til hele systemet hvis utvisning unnlates i liknende tilfeller.

Dette unntaket er lite definert i instruksene og er heller ikke omtalt av Baumann-utvalget. Dette åpner for en omfattende innskrenking av persongruppen som det samlede utvalget foreslo skulle omfattes av hovedregelen om tilleggstid fremfor utvisning. Det er heller ikke fundamentert med utgangspunkt i hva som er barnets beste. Her vil også forskjellige beslutningstakere kunne tolke bestemmelsen forskjellig og kan innebære at familier splittes i påvente av de endelige regelverksendringene i forskriftsform. NOAS anbefaler at dette unntaket tas ut av instruksene.

3. Definisjonen av uoverstigelige hindringer for å utøve familielivet i hjemlandet.

Særsilt sett i lys av saken om [Thamer Jasmin Mohammed](#), er det grunn til bekymring for at en allerede snever gruppe blir ytterligere snevret inn. Det er viktig her at det er klare prinsipper for vurdering av når terskelen for uoverstigelige hindringer er oppfylt. Det vises til Baumann-utvalgets egen liste på s. 172 som ikke er uttømmende, men bør ligge til grunn som et minimum og tas inn i instruksene. Dette innebærer blant annet at når gjenværende foreldre eller barn er gitt beskyttelse så skal utgangspunktet være at vilkåret om uoverstigelige hindringer for å utøve familielivet i hjemlandet anses å være oppfylt, selv om vedkommende i etterkant er innvilget norsk statsborgerskap.

NOAS har allerede sett tilfeller der tolkning av instruksene ikke er i tråd med Baumann-utvalgets samlede anbefalinger. Det er derfor behov for justeringer i instruksene som sikrer at familier som faller innenfor det samlede Baumann-utvalgets forslag ikke blir splittet i påvente av de konkrete forskriftsendringer.

³ <https://www.une.no/kildesamling/stornemndavgjorelser/stornemnd-desember-2021/>.

⁴ Den 10.11.2022 uttalte Sivilombudet (<https://www.sivilombudet.no/uttalelser/opphold-pa-humanitaert-grunnlag-adgangen-til-a-henvise-vurderingen-av-berorte-barns-beste-til-eventuell-familieinnvandringssak/>) følgende i en sak der far ble henvist til familieinnvandring av UNE, istedenfor å ta stilling til barnets beste etter § 38 tredje ledd, Ombudet uttalte blant annet:

Ombudet har kommet til at UNE i denne saken har lagt til grunn en feilaktig forståelse av utlendingsloven § 38, og at de ikke i tilstrekkelig grad har vurdert og vektlagt barnas beste som et grunnleggende hensyn i farens sak om opphold på humanitært grunnlag. Dette er et brudd på forpliktelsene etter blant annet barnekonvensjonen artikkel 3 og Grunnloven § 104, og innebærer at avgjørelsene må anses ugyldige. Ombudet ber nemnda om å behandle saken på nytt innen 31. januar 2023, og om å bli underrettet om utfallet. Det bes videre om at nemnda vurderer om det er behov for å justere praksis på området, og om aktuelle retningslinjer må endres.